

מסמך 195

מסמך 195

לאחר פנטקוסט

תוצאות הדרשה של פטרוס ביום של פנטקוסט, חג השבועות, היו כאלה שקבעו את המדיניות העתידית ואת תכניותיהם של מרבית השליחים באשר למאמציהם להטיף לבשורת המלכות. פטרוס היה מייסדה האמיתי של הכנסייה הנוצרית; פאולוס הביא את המסר הנוצרי אל הגויים, ואילו המאמינים היוונים הפיצו אותו ברחבי האימפריה הרומית כולה.

אף-על-פי שתחת עול הכוהנים סירבו העברים המשועבדים-למסורת, כעם, לקבל את בשורת ישוע על אודות אבהות האל ואחוות האדם, או את התורה אשר לה הטיפו פטרוס ופאולוס על אודות תחייתו של המשיח והרקעתו (הנצרות אשר באה לאחר מכן), יתר האימפריה הרומית נטה לקבל את התורה הנוצרית המתפתחת. הציוויליזציה המערבית בעת הזו הייתה אינטלקטואלית, עייפה ממלחמות וספקנית עד מאוד ביחס לכל הדתות והפילוסופיות האוניברסאליות של התקופה. עמי המערב, אשר נהנו מן התרבות היוונית, התרפקו על מסורת של עבר מפואר. הם יכלו להגות במורשת הכבירה של הישגי הפילוסופיה, האמנות, הספרות והקדמה הפוליטית. אך לצד כל ההישגים הללו, לא הייתה בידם דת המסוגלת לספק את נשמתם. כמיהותיהם הרוחניות נותרו בלא מענה.

ואל תוך זירת החברה האנושית הזו נדחפה פתע תורתו של ישוע, אשר נכללה במסר הנוצרי. סדר חיים חדש הוצג כך בפני הלבבות הרעבים של עמי המערב. משמעותו של המצב הזה הייתה עימות מידי בין מנהגי הדת הישנים יותר לבין הגרסה הנוצרית של המסר של ישוע לעולם. שומה על עימות שכזה להסתיים בניצחון ברור של הישן, בניצחונו של החדש, או במידה מסוימת של פשרה. ההיסטוריה מעידה על כך שהמאבק הסתיים בפשרה. הנצרות התיימרה לאמץ יותר מדי מכדי שעם אחד יוכל לאמץ במהלך דור או שניים. לא הייתה זו פנייה רוחנית פשוטה, כמות זו אשר הציג ישוע לנשמת האדם; בראשיתה, הנצרות החליטה לאמץ גישה מובחנת ביחס לטקסי דת, לחינוך, לקסם, לרפואה, לאומנות, לספרות, למשפט, לממשל, למוסר, לשליטה בהתנהגות המינית, לפוליגמיה, ובמידה מוגבלת אפילו ביחס לעבדות. הנצרות לא הייתה רק בבחינת דת חדשה – כזו שכל האימפריה הרומית ועמי המזרח ציפו לה – אלא סדר חברתי אנושי חדש. וככזאת, יומרתה מיהרה לגרום להתנגשות חברתית-מוסרית של העידנים. האידיאליים של ישוע, כפי שפירשה אותם מחדש הפילוסופיה היוונית, וכפי שהם קיבלו ביטוי חברתי בדמות הנצרות, העזו כעת לקרוא תיגר על מסורות האנושות, כפי שאלה מצאו להן ביטוי באתיקה, במוסר ובדתות של הציוויליזציה המערבית.

בתחילה הנצרות הצליחה להמיר אך ורק מקרב שכבות המעמד החברתי והכלכלי הנמוכות. ואולם, עד לראשית המאה השנייה, מיטב התרבות היוונית-רומית פנתה במספרים הולכים וגדלים אל הסדר החדש הזה של האמונה הנוצרית, למושג החדש הזה באשר לתכלית החיים ולמטרת הקיום.

כיצד הצליח המסר החדש הזה ממקור יהודי, אשר כמעט ונכשל בארץ הולדתו, לקנות לו אחיזה כה מהירה וכה יעילה במיטב המוחות של האימפריה הרומית? ניצחון הנצרות על דתות הפילוסופיה ועל כתות המסתורין נבע מן הגורמים הללו:

1. ארגון. פאולוס היה מארגן בחסד וממשיכי דרכו שמרו על הרף אשר הוא הציב.

מסמך 195

2. הנצרות הפכה להלניסטית לחלוטין. היא אימצה את המיטב של הפילוסופיה היוונית, כמו גם את העידית של התיאולוגיה היהודית.

3. אך הטוב ביותר היה שהיא הכילה אידיאל חדש וכביר, הד חיי המתת של ישוע והשתקפות מסר הגאולה שלו לאנושות כולה.

4. מנהיגי הנצרות היו מוכנים להתפשר עם הדת המיתראית, וכתוצאה מכך המחצית הטובה יותר מקרב מאמיניה הצטרפו לכת אשר באנטיוכיה.

5. בדומה לכך, הדורות הבאים, המאוחרים יותר, של מנהיגי הנצרות התפשרו עוד יותר עם הפגאניזם, עד אשר אפילו הקיסר הרומי קונסטנטין הצטרף לדת החדשה.

ואולם, הנוצרים עשו עסקה טובה וממולחת עם הפגאניזם, בכך שהם אימצו את טקסיהם המרהיבים, בה בעת שאילצו אותם לקבל את הגרסה ההלניסטית של הנצרות הפאוליסטית. העסקה עם הפגאניזם הייתה טובה יותר מזו אשר הם עשו עם הכת המיתראית, אך אפילו הפשרה המוקדמת יותר מיקמה אותם יותר ככובשים, זאת משום שהם הצליחו לחסל את חוסר המוסריות העמוק של כת המסתורין הפרסית, כמו גם מנהגים דוחים רבים אחרים שלה.

בין אם הם נהגו בחוכמה ובין אם לאו, מנהיגי הנצרות המוקדמים התפשרו במתכוון על האידיאלים של ישוע במאמץ לשמר ולקדם רבים מרעיונותיו. ובכך הם הצליחו עד מאוד. אך בל תטעו! האידיאלים הללו של המאסטר, אשר עליהם הם התפשרו, עדיין שוכנים רדומים בתוך בשורתו, וביום מן הימים הם עתידים להפעיל את מלוא עוצמתם על העולם.

תהליך ההשפעה הפגאני על הנצרות העניק לסדר הישן מספר רב של ניצחונות פעוטים בהיבטים הטקסיים, ואולם הנוצרים יצאו כאשר ידם על העליונה, משום ש:

1. המוסר האנושי עלה למדרגה חדשה וגבוהה הרבה יותר.

2. העולם קיבל מושג חדש ומורחב ביותר על אודות אלוהים.

3. תקוות האלמוות הפכה לחלק מן ההבטחה של דת מוכרת.

4. ישוע מנצרת ניתן לנשמתו הרעבה של האדם.

רבות מן האמיתות הגדולות אשר ישוע לימד אבדו כמעט לחלוטין בתוככי הפשרות האלה של תחילת הדרך, ואולם הן עדיין שוכנות רדומות בדת הנצרות הפגאנית, אשר למעשה הייתה הגרסה הפאוליסטית לחייו ולתורתו של בן האדם. אפילו לפני שהנצרות הפכה לפגאנית, היא הפכה להלניסטית לחלוטין. הנצרות חבה ליוונים הרבה, הרבה מאוד. היה זה יווני ממצרים, אשר עמד באומץ כה רב בניקיה וקרא תיגר ללא-מורא נוכח הוועידה, עד אשר זו לא העזה להחביא כל-כך את המושג על אודות טיבו של ישוע, ולהעמיד בסכנת הכחדה את האמת האמיתית של משימת המתת שלו. שמו של היווני היה אתנסיוס, ואלמלא הרהיטות של המאמין הזה והלוגיקה שלו, היו טיעוניו המשכנעים של אריוס מתקבלים.

1. השפעת היוונים

תהליך ההלניזציה של הנצרות החל למעשה באותו יום רב-מאורעות שבו עמד השליח פאולוס אל מול ועידת אַרְיוֹפֶּגוֹס באתונה וסיפר לתושבי אתונה על "אלוהים הבלתי-ידוע." שם, תחת צלו

מסמך 195

של האקרופוליס, האזרח הרומי הזה הטיפ ליוונים הללו את גרסתו לדת החדשה אשר מקורה בארץ היהודים שבגליל. והיה מוזר לראות את הדומה שבין הפילוסופיה היוונית להרבה מתורת ישוע. לשתייה הייתה מטרה משותפת – שתייה כיוונו להופעתו של היחיד. היוונים, להופעתו החברתית והפוליטית; ישוע, להופעתו המוסרית והרוחנית. היוונים לימדו כי הליברליות האינטלקטואלית מובילה לחירות פוליטית; ישוע לימד כי הליברליות הרוחנית מובילה לחירות דתית. השילוב של שני הרעיונות הללו גם יחד יצר אמנה חדשה וכבירה לחירות האנושית; הם בישרו על שחרורו החברתי, הפוליטי והרוחני של האדם.

שני דברים עיקריים הביאו להולדת הנצרות ולניצחונה על כל יתר הדתות אשר התחרו בה:

1. הדעת היוונית הייתה מוכנה לשאול רעיונות חדשים וטובים אפילו מן היהודים.
2. פאולוס וממשיכי דרכו היו בעלי-פשרה חכמים וממולחים; הם היו סוחרים תיאולוגיים פקחים.

בזמן שפאולוס נעמד באתונה והטיפ ל"ישוע המשיח והוא הנצלב", היוונים היו מורעבים רוחנית; הם שאלו, התעניינו, ואכן חיפשו אמת רוחנית. אף פעם אל תשכחו כי בתחילה הרומאים נלחמו בנצרות בשעה שהיוונים אימצו אותה, והיו אלה היוונים אשר לאחר מכן הכריחו את הרומאים, פשוטו כמשמעו, לקבל את הדת החדשה הזו, לאחר השינויים אשר חלו בה, כחלק מן התרבות היוונית.

היוונים העריצו את היופי, ואילו היהודים את הקדושה, אך שני העמים כאחד אהבו את האמת. במשך מאות בשנים היוונים חשבו ברצינות ודנו בכובד ראש בכל בעיות האדם – החברתיות, הכלכליות, הפוליטיות והפילוסופיות – למעט הדת. אך ורק יוונים מעטים הקדישו מידה רבה של תשומת לב לדת; הם אפילו לא לקחו את הדת שלהם ברצינות רבה. במשך מאות בשנים הזניחו היהודים את כל שאר תחומי ההגות הללו, והקדישו את עיקר הגותם לדת. הם לקחו את הדת ברצינות רבה, ברצינות רבה מדי. כפי שתוכן המסרים של ישוע מדגים, השילוב בין מאות שנים של המחשבה של שני העמים הללו הפך כעת לכוח המניע העומד מאחורי סדר חברתי אנושי חדש, ובמידה מסוימת, סדר חדש של אמונה ומנהגים דתיים.

כאשר אלכסנדר הפיץ את הציוויליזציה ההלניסטית אל אזור המזרח הקרוב, השפעתה של התרבות היוונית כבר חדרה אל תוככי ארצות מערב הים התיכון. הפוליטיקה והדת של היוונים התאימה להם מאוד, כל עוד הם חיו בערי מדינה קטנות, ואולם הצרות החלו כאשר המלך המוקדוני העז להרחיב את יוון לכדי אימפריה, אשר השתרעה מן הים האדריאטי ועד לנהר האינדוס. האמנות והפילוסופיה של היוונים שירתו באופן מושלם את התרחבות האימפריה, ואולם הממשל הפוליטי, או הדת, של היוונים, לא צלחו לכך. לאחר שְערי המדינה של יוון התרחבו לכדי אימפריה, האלים שלהם, אלים יחסית קרתניים, נראו מעט מוזר. היוונים אכן חיפשו אחר אל אחד, אל גדול וטוב יותר, כאשר הגרסה הנוצרית של הדת היהודית הישנה יותר הגיעה אל היוונים.

האימפריה ההלניסטית, ככזו, לא יכולה הייתה לשרוד. השפעתה התרבותית נמשכה, ואולם היא עצמה שרדה אך ורק לאחר שאימצה לעצמה מן המערב את גאונותם הפוליטית של הרומאים בכדי למשול באימפריה, ולאחר שהם קיבלו מן המזרח דת אשר האל האחד שלה היה מכובד מספיק עבור האימפריה.

במהלך המאה הראשונה לספירה, התרבות ההלניסטית כבר הגיעה לשיאה; נסיגתה כבר החלה; הלימוד המשיך להתקדם, אך הגאונות הייתה בירידה. בדיוק בזמן הזה, הרעיונות והאידיאלים של ישוע, כפי שאלו קיבלו ביטוי חלקי בנצרות, היו חלק ממה שהציל את התרבות ואת הידע של היוונים.

מסמך 195

אלכסנדר תקף את המזרח כשהוא מצויד במתת התרבות של הציוויליזציה היוונית; פאולוס תקף את המערב כשהוא מצויד בגרסה הנוצרית של בשורת ישוע. והנצרות ההלניסטית השתרשה בכל אזורי המערב שבהם שלטה התרבות היוונית.

למרות שהגרסה המזרחית של המסר של ישוע נותרה נאמנה יותר לתורתו, היא המשיכה לדבוק בגישתו הבלתי-מתפשרת של אבנר. היא מעולם לא התקדמה כמו הגרסה ההלניסטית, ולבסוף אבדה בתנועה האסלאמית.

2. ההשפעה הרומית

הרומאים השתלטו גופא על התרבות היוונית, והחליפו את הממשל בהטלת פור בממשל ייצוגי. לאחר מכן, השינוי הזה שיחק לידי הנצרות ברומא בכך שרומא הביאה לעולם סובלנות חדשה לשפות, לעמים ואפילו לדתות חדשות.

הרבה מן הרדיפות המוקדמות אשר חוו הנוצרים ברומא, נבעו אך ורק משום שהם הטיפו תוך שימוש אומלל במילה "מלכות". הרומאים הפגינו סובלנות כלפי כל הדתות כולן, אך רגזו מאוד מכל מה שהם הרגישו כיריבות פוליטית. וכך, כאשר תמו הרדיפות המוקדמות האלה, אשר נבעו בעיקר מאי-הבנה, שדה התעמולה הדתי נותר פתוח לרווחה. תושב רומא התעניין במנהל פוליטי; הוא לא כל-כך התעניין באמנות ובדת, אך הוא הפגין סובלנות בלתי-רגילה כלפי שתיהן.

החוק במזרח היה קשוח ושרירותי; החוק היווני היה גמיש ואמנותי; החוק הרומי היה מכובד, ורכשו לו כבוד. החינוך הרומי הוביל לנאמנות קשוחה, כזו אשר לא נודעה כדוגמתה. הרומאים המוקדמים הקדישו את עצמם לפוליטיקה והם היו יחידים מסורים עד מאוד. הם היו כנים, קנאים ומסורים לאידיאלים שלהם, אך הם נעדרו דת ראויה לשמה. אין להתפלא אפוא על כך שמוריהם היוונים הצליחו לשכנע אותם לקבל את הנצרות של פאולוס.

והרומאים הללו אכן היו עם גדול. הם הצליחו למשול במערב משום שהם הצליחו למשול בעצמם. הכנות, המסירות והשליטה העצמית הנחושה, שאין אשר ישווה להן, היו מצע אידיאלי לקבלתה של הנצרות ולצמיחתה.

ליוונים-רומאים הללו היה קל להתמסר רוחנית לכנסיה ממסדית, בדיוק כפי שהם התמסרו פוליטית למדינה. הרומאים נלחמו בכנסייה אך ורק כאשר הם חששו ממנה כמתחרה למדינה. מאחר שלרומא לא הייתה פילוסופיה לאומית, או תרבות משל עצמה, היא ניכסה לעצמה את התרבות היוונית ואימצה בעוז את המשיח כפילוסופיה המוסרית שלה. אף-על-פי שהנצרות הפכה לפילוסופיה המוסרית של רומא, קשה לומר שהיא הייתה הדת שלה במובן של היותה ההתנסות האישית בצמיחה הרוחנית אשר חוו אלה אשר אימצו את הדת החדשה בלב שלם. אכן אמת הדבר שיחידים רבים חדרו מבעד לקליפה של דת המדינה הזו, ומצאו מזון לנשמותיהם בדמות הערכים האמיתיים אשר שכנו במשמעויות הנסתרות של האמיתות הרדומות שבגרסה ההלניסטית והפגאנית של הנצרות.

האדם הסטואי והאופן שבו הוא פנה בנחישות "לטבע ולמצפון" רק סייע לרומא כולה להתכונן לקבלתו של המשיח, לפחות במובן האינטלקטואלי. הרומאי היה מטבעו ובהכשרתו איש חוק; הוא העריץ אפילו את חוקי הטבע. וכעת, הוא הבחין דרך הנצרות בחוקי האל המצויים בתוככי חוקי הטבע. עם אשר הצליח להעמיד אנשים כקיקרו וורגיליוס, היה בשל לנצרות הפאוליסטית ההלניסטית.

וכך, אותם יוונים אשר הפכו לרומאים, אילצו הן את היהודים והן את הנוצרים להפוך את דתם לפילוסופית, לתאם בין הרעיונות המצויים בה, למסד את האידיאלים שבה באופן שיטתי ולסגל את מנהגי הדת לצורת החיים הנוכחית. וכל אלה הסתייעו מאוד בעובדה שכתבי הקודש העבריים תורגמו ליוונית, וכי לאחר מכן נכתבה הברית החדשה בלשון היוונית.

בניגוד ליהודים ולעמים רבים אחרים, בקרב היוונים שררה זה מכבר אמונה באלמותיות, בצורה כזו או אחרת של הישרדות לאחר המוות, ומכיון שהיה זה לב לבה של תורת ישוע, היה ברור שהם יימשכו מאוד לנצרות.

שורת ניצחונות תרבותיים של היוונים וניצחונות פוליטיים של הרומאים גיבשו את ארצות המזרח התיכון לכדי אימפריה אחת, בעלת שפה אחת ותרבות אחת, אשר הכינו את המערב לקבלתו של אל אחד. הדת היהודית סיפקה את האל האחד, אך היא לא הייתה מקובלת על היוונים-הרומיים הללו. פילון סיע להפחית במידת-מה את הסתייגויותיהם, ואולם הנצרות גילתה להם מושג אפילו טוב יותר על אודותיו של אל אחד, והם מיהרו לאמץ אותו.

3. תחת האימפריה הרומית

לאחר התבססות השלטון הפוליטי של רומא ולאחר שנפוצה הנצרות, הנוצרים מצאו את עצמם עם אל אחד, עם מושג דתי מתקדם, אך ללא אימפריה. היוונים-הרומיים מצאו את עצמם עם אימפריה כבירה, אך ללא אל אשר ראוי לשמש כמושא הסגידה הדתית וכגורם לאחדותה הרוחנית. הנוצרים קיבלו את האימפריה; האימפריה אימצה את הנצרות. הרומאי סיפק את אחדות הממשל הפוליטי; היווני, אחדות של תרבות ולימוד; הנצרות, אחדות במחשבה הדתית ובמנהגי הדת.

האימפריאליזם האוניברסאלי של רומא כבש את מסורת הלאומנות, ובפעם הראשונה בהיסטוריה אפשר לגזעים ולאומות שונות, לקבל דת אחת, לפחות במידה מסוימת.

הנצרות זכתה לחיבה ברומא בזמן שבו התרחש עימות ער בין תורתם הנמרצת של הסטואיים לבין הבטחות הגאולה של כתות המסתורין. הנצרות הביאה נחמה מרעננת ועוצמה משחררת לעם של אנשים רעבים רוחנית, אשר לא הכירו את המילה "חוסר-אנוכיות".

הכוח הגדול ביותר של הנצרות נבע מן האופן שבו חיו מאמיניה חיי שירות, ואפילו מן האופן שבו הם מתו למען אמונתם בתקופות המוקדמות יותר של הרדיפות הקשות.

מה שישוע לימד על אהבת הילדים חיסל מהר מאוד את המנהג הנפוץ של הפקרת ילדים לא-רצויים למוות, ובמיוחד של תינוקות ממין נקבה.

מנהגי הסגידה המוקדמים של הנצרות נלקחו ברובם מבית הכנסת היהודי, והותאמו על-ידי הטקסים המיתריים; מאוחר יותר, נוספה אליהם הרבה מן הטקסיות הפגאנית. עמוד השדרה של ראשית הכנסייה התבסס על גרים יהודיים יוונים אשר הומרו לנצרות.

המאה השנייה שלאחר הספירה הייתה הזמן הטוב ביותר בכלל ההיסטוריה של העולם לשם התקדמותה של דת טובה במערב. במהלך המאה הראשונה הנצרות הכינה את עצמה, תוך מאבקים ופשרות, על-מנת להכות שורש ולהתפשט במהירות. הנצרות אימצה את הקיסר; מאוחר יותר, הקיסר אימץ את הנצרות. היה זה עידן כביר לשם תפוצתה של דת חדשה. הייתה חירות דתית; נסעו מכל מקום אל כל מקום, והמחשבה הייתה חופשית.

מסמך 195

הדחף הרוחני לקבלה מסיגת של הנצרות ההלניסטית הגיע אל רומא מאוחר מכדי למנוע את הנפילה המוסרית אשר החלה זה מכבר, או בכדי לפצות על ההידרדרות הגזעית אשר כבר התבססה והלכה והתגברה. הדת החדשה הזו היוותה צורך תרבותי עבור רומא הקיסרית, וחבל מאוד שהיא לא הפכה לחבל ההצלה הרוחני במובן הרחב יותר.

אפילו דת טובה לא תוכל להציל אימפריה כבירה מן ההשלכות הוודאיות של היעדר השתתפות היחיד בענייני הממשל, עודף פטרנליזם, מיסוי מוגזם ועוול גדול בגבייה, מסחר לא מאוזן עם הלבנט אשר רוקן את מאגרי הזהב, שיגעון הבידור, התקנות הרומיות, ביזוי האישה, העבדות והניווט הגזעי, מגפות פיזיות, ומכנסיית מדינה אשר התמסדה כמעט עד לנקודה של עקרות רוחנית.

באלכסנדריה, לעומת זאת, התנאים לא היו כל-כך רעים. בתי הספר המוקדמים המשיכו ללמד את תורת ישוע אשר לא עברה שום פשרה. פְּתִינָאוס היה זה אשר לימד את קְלֶמֶנט, ולאחר מכן הלך בעקבות נתנאל בכדי להטיף לישוע בהודו. בעוד שכמה מן האידיאלים של ישוע הוקרבו לצורך בניית הנצרות, מן ההוגנות לציין כי עד לסוף המאה השנייה, כמעט כלל המוחות הגדולים בעולם היווני-רומי היו נוצרים. הניצחון הלך ונשלם.

והאימפריה הרומית הזו שרדה די זמן בכדי להבטיח את הישרדות הנצרות אפילו לאחר התמוטטות האימפריה. ואולם לעיתים קרובות ניסינו לשער בדעתנו מה היה מתרחש ברומא ובעולם אילו בשורת המלכות הייתה מתקבלת במקום הנצרות היוונית.

4. ימי הביניים באירופה

הכנסייה, בהיותה חלק מן החברה ובת-בריתה של הפוליטיקה, נידונה להוות חלק מן ההידרדרות האינטלקטואלית והרוחנית של מה שכונה "תקופת החושך" של אירופה. במהלך התקופה הזו, הדת הפכה ליותר ויותר נזירית, סגפנית וחוקית. במובן הרוחני, הנצרות הייתה שרויה בתרדמת חורף. לאורך כל התקופה הזו התקיים לצד הדת, אשר ישנה והפכה חילונית, זרם בלתי-פוסק של מיסטיקה, של התנסות רוחנית פנטסטית על גבול הבלתי-מציאותי, התנסות אשר דמתה מבחינה פילוסופית לפנתאיזם.

במהלך מאות השנים החשוכות והמייאשות האלה, הדת חזרה במידה רבה לתפוס מקום משני. היחיד כמעט ונעלם אל מול סמכות הכנסייה, מסורותיה וצויה. איום רוחני חדש צץ בדמות יצירתה של "גלקסיית" קדושים, אשר נחשבו כבעלי השפעה מיוחדת בבתי הדין השמימיים, ולפיכך, אם היו מקבלים פנייה ראויה, היו יכולים לבקש מן האלים עבור האדם.

ואולם, מכיוון שהנצרות הפכה לחברתית ולפגאנית במידה מספקת, אף-על-פי שלא עלה בידה לעצור את בואם של ימי החושך, היא הייתה מוכנה דיה על-מנת לשרוד את תקופת החשיכה המוסרית ואת התקיעות הרוחניות הממושכות הזו. והיא אכן שרדה את הלילה הארוך של הציוויליזציה המערבית, ועדיין היוותה השפעה מוסרית בעולם בשעה שהנץ שחר הרנסנס. שיקומה של הנצרות לאחר ימי הביניים הוליד כתות נוצריות רבות, אמונות אשר התאימו במיוחד לסוגי האישיות האנושיים האינטלקטואליים, הרגשניים והרוחניים. ורבות מן הקבוצות הנוצריות המיוחדות האלה עודן מתקיימות בזמן הכנתה של מצגת זו.

הנצרות מדגימה את ההיסטוריה של נביעתה מתוך התמרה בלתי-מכוונת מן הדת של ישוע לדת על אודות ישוע. בנוסף, היא מציגה את ההתנסות שלה בשעה שהפכה הלניסטית, פגאנית, חילונית וממסדית, וכאשר סבלה מהידרדרות אינטלקטואלית, מניווט רוחני, מתרדמת חורף מוסרית, כאשר עמדה בפני סכנת הכחדה, ולאחר מכן התעוררה, התפצלה, ולאחרונה השתקמה במידה מסוימת. אילן יוחסין שכזה מעיד על החיוניות הטבועה בה, ועל יכולת שיקום כבירה.

מסמך 195

ואותה נצרות ממש מתקיימת היום בעולם המתורבת של עמי המערב, והיא עומדת פנים-אל-פנים נוכח מאבק על קיומה, סכנה המאיימת עליה אף יותר מכל המשברים החשובים אשר אפיינו בעבר את המאבק שלה לעליונות.

הדת ניצבת כעת נוכח האתגר של מוחות העידן המדעי החדש והנטיות החומרניות. במאבק הכביר הזה בין החילוני לבין הרוחני, הדת של ישוע עתידה לנצח בסופו של דבר.

5. הבעיה המודרנית

המאה העשרים העמידה לפתחן של הנצרות ושל כל הדתות האחרות בעיות חדשות הדורשות פתרון. ככל שציוויליזציה מעפילה, האדם – במאמציו לייצב את החברה ולפתור את בעיותיה החומריות – נדרש יותר ויותר להתאמץ ולמלא את חובתו "לבקש קודם את מציאות השמים."

האמת גורמת לעיתים קרובות לבלבול כאשר היא מבוטרת, מופרדת, מבודדת ועוברת יותר מדי ניתוחים. האמת החיה מלמדת את מבקש האמת באופן הנכון, רק כאשר מאמצים אותה במלואה כמציאות רוחנית חיה, ולא בדמות עובדת מדע החומר, או כהשראה המעוררת אמנות כלשהי המתווכת אותה.

הדת הינה התגלות ייעודו האלוהי והנצחי של האדם. הדת הינה התנסות רוחנית ואישית לחלוטין, ולעולם יש להפריד בינה לבין צורות המחשבה הגבוהות האחרות של האדם, כדוגמת:

1. הגישה הלוגית של האדם לדברי מציאות החומר.
2. ההערכה האסתטית אשר רוחש האדם ליופי המנוגד לכיעור.
3. ההכרה האתית של האדם את מחויבויותיו לחברה ואת חובותיו הפוליטיות.
4. אפילו החוש המוסרי של האדם, כשלעצמו, איננו דתי.

הדת מיועדת למצוא את אותם ערכי היקום אשר מניעים לאמונה, לאמון ולביטחון; שיאה של הדת הינה הסגידה. הדת מגלה עבור הנשמה את אותם ערכים עליונים אשר מנוגדים לערכים היחסיים אשר מגלה הדעת. ניתן להגיע לתובנה על-אנושית מעין זו, אך ורק באמצעות חוויה דתית אמיתית.

לא ניתן לתחזק מערכת חברתית קבועה ללא מוסריות המתבססת על מציאויות הרוח, ממש כשם שלא תיתכן מערכת שמש ללא כבידה.

אל תנסו לספק בתקופת חיים קצרה אחת בגוף את הסקרנות אשר מביעה הנשמה, או את כל יצר ההרפתקנות שבה. היו סבלניים! אל תתפתו להשתעשע בהפקרות של הרפתקאות זולות ומטונפות. שימרו על האנרגיה שלכם ואזרו את תשוקתכם; היו רגועים בזמן ההמתנה להופעתה של הנתיבה האינסופית של ההרפתקה המדורגת ושל הגילוי המרטיט.

בתוככי הבלבול באשר למקורותיו של האדם, בל תשכחו את ייעודו הנצחי. בל תשכחו כי ישוע אהב אפילו ילדים קטנים, וכי הוא הבהיר לתמיד את ערכה האדיר של האישיות האנושית.

כאשר אתם מתבוננים בעולם, זכרו כי כתמי הרוע השחורים אשר אתם רואים מוצגים על הרקע הלבן של הטוב הבסיסי. אינכם מתבוננים אך בכתמים לבנים עגומים אשר מופיעים על רקע שחור של רוע.

מסמך 195

כאשר יש כל-כך הרבה אמת טובה אשר ניתן לתת לה ביטוי ולהטיף לה, מדוע בני האדם מקדישים זמן רב כל-כך לרוע המצוי בעולם רק משום שהוא נדמה כעובדה? יפי ערכי הרוח של האמת נעימים יותר ומרוממים יותר מתופעות הרוע.

במסגרת הדת, ישוע הטיף להתנסות, והוא השתמש בשיטה הזו ממש כשם שהמדע המודרני דבק בטכניקות הניסוי. הנחייתה של הבוננות הרוחנית מובילה אותנו למצוא את אלוהים, אך אנו מתקרבים לבוננות הזו של הנשמה באמצעות אהבת מה שיפה, חיפוש האמת, הנאמנות לחובתנו, והסגידה לטוב האלוהי. ואולם, מכל הערכים הללו, המנחה האמיתית המובילה לבוננות אמת הינה האהבה.

6. חומרנות

שלא במתכוון, הכניסו המדענים את האנושות לפאניקה חומרנית; הם גרמו לשוד של בנק המוסר של ההיסטוריה, אך בבנק ההתנסות האנושית הזה מופקדים נכסים רוחניים עצומים; הוא יכול לעמוד בתביעות אשר תובעים ממנו. רק מי שאינו חושב ייכנס לפאניקה ביחס לנכסי הרוח של המין האנושי. כאשר תסתיים הפאניקה החומרנית-חילונית, נמצא כי דתו של ישוע לא פשטה את הרגל. בנק הרוח של מלכות השמים ישלם במטבע של אמונה, תקווה, וביטחון מוסרי לכל מי שיתבע זאת ממנו "בשמו".

בלא קשר לקונפליקט לכאורה שבין החומרנות לבין תורתו של ישוע, אתם יכולים להיות בטוחים בכך שבעידנים אשר יבואו תצא תורתו של המאסטר וידה על העליונה. לאמיתו של דבר, דת אמיתית איננה יכולה להיות חלוקה עם המדע; היא כלל אינה עסוקה בדברים של חומר. אף כי הדת אוהדת את המדע, היא הינה אדישה כלפיו ומתרכזת כולה במדען עצמו.

רדיפת הידע לכשעצמו, ללא הפירוש הנלווה של החוכמה והבוננות הרוחנית של ההתנסות הדתית, מובילה בסופו של דבר את האדם לפסימיות ולייאוש. ידע מועט אכן מעורר דאגה.

בזמן כתיבת המילים האלה, כבר חלף החלק הגרוע של עידן החומרנות; כבר מתחיל לזרוח שחר של הבנה טובה יותר. אף כי המוחות הטובים יותר של עולם המדע כבר אינם דבקים בפילוסופיה חומרנית לחלוטין, האנשים הפשוטים עדיין נוטים לכיוון הזה בשל מה שהם למדו בעבר. ואולם, העידן הזה של הריאליזם הפיזי הינו פרק חולף בחיי האדם עלי אדמות. המדע המודרני לא נגע בדת האמיתית – בתורתו של ישוע, כפי שזו מתבטאת בחיי מאמיניו. כל מה שהמדע עשה היה חיסול האשליות הילדותיות של הפירושים השגויים של החיים.

ביחס לחייו של אדם על הארץ, המדע מהווה התנסות כמותית, ואילו הדת מהווה התנסות איכותית. המדע עוסק בתופעות; הדת, במקורות, בערכים ובמטרות. מי שמגדיר *גורמים* בכדי להסביר תופעות פיזיות, מתוודה על בורותו באשר לדברים האולטימטיביים, ובסופו של דבר, המדען מובל בחזרה אל הגורם הגדול הראשון – אל האב האוניברסאלי של פרדיס.

המעבר האלים מעידן הניסים אל עידן המכונות מתברר כמאוד מטריד עבור האדם. הפקחות והגמישות של הפילוסופיות הכוזבות של המכניזם, מזימות את טיעוני המכניסטיים. הקלילות המנטאלית הקטלנית של האדם החומרני מפריכה לתמיד את טענותיו כי היקום הינו תופעה אנרגטית עיוורת וחסרת תכלית.

הן הטבעיות המכניסטיות אשר מפגינים אנשים מחונכים-לכאורה, והן החילוניות נטולת המחשבה אשר מפגין האיש ברחוב עוסקות אך ורק בדברים; הן נעדרות לחלוטין כל ערך, אישור, או סיפוק מטבע רוחני, וכן, הן נטולות אמונה, תקווה והבטחה נצחית. אחת מהבעיות הגדולות ביותר של

מסמך 195

החיים המודרניים היא שהאדם חושב שהוא עסוק מדי מכדי למצוא זמן עבור מדיטציה רוחנית ועבור מסירות דתית.

החומרנות מצמצמת את האדם לכדי אוטומט חסר-נשמה, והופכת אותו לסמל אריתמטי אשר מוצא מקום חסר-ישע בנוסחה המתמטית של יקום בלתי-רומנטי ומכאניסטי. ואולם, מניין מגיע כל היקום המתמטי העצום הזה ללא מתמטיקאי רב-אומן? המדע יכול לתהות על שימור החומר, אך הדת נותנת תוקף לשימור נשמת האדם – והיא עוסקת בהתנסויות שלהם ביחס למציאויות רוחניות ולערכים נצחיים.

הסוציולוג החומרני של היום סוקר קהילה, כותב עליה דו"ח ומותיר את האנשים כפי שמצא אותם. לפני אלף-תשע-מאות שנה, חזו תושבי הגליל הבלתי-משכילים בישוע הנותן את חייו כמתת רוחני למען התנסותו הפנימית של האדם, ואז הם הלכו והפכו לגמרי את כלל האימפריה הרומית.

ואולם, מנהיגי הדת שוגים שגיאה גדולה כאשר הם מנסים לקרוא את האדם המודרני אל הקרב הרוחני בתקיעת החצוצרות של ימי הביניים. הדת חייבת לרכוש לעצמה סיסמאות חדשות ועדכניות. לא הדמוקרטיה, ולא שום תרופת פלא אחרת, תוכלנה להחליף את הקדמה הרוחנית. אף-על-פי שדתות כוזבות עלולות לייצג התחמקות מן המציאות, בבשורתו הציג ישוע בפני האדם בן התמותה את שער הכניסה ממש אל מציאות נצחית של קידמה רוחנית.

אם נאמר כי הדעת "הגיחה" מן החומר, לא נסביר בכך דבר. אם היקום היה אך ורק מנגנון והדעת הייתה בלתי-נפרדת מן החומר, לעולם לא היינו מקבלים שני פירושים שונים לכל תופעה נצפית. המושגים של אמת, יופי וטוב, אינם חלק אינהרנטי מן הפיזיקה, ואף לא מן הכימיה. מכונה אינה יכולה לדעת, קל וחומר לדעת אמת, לרעוב לצדיקות ולהוקיר את הטוב.

ייתכן שהמדע הינו חומרי, אך בה-בעת דעתו של המדען אשר מבחין באמת הינה על-חומרית. החומר איננו יודע את האמת, ואף לא יוכל לאהוב את החסד, או להתענג על מציאויות רוח. האמונות המוסריות המבוססות על ההארה הרוחנית והנובעות מן ההתנסות האנושית, הינן מציאויות וודאיות בדיוק כמו ההיסקים המתמטיים המבוססים על התצפיות הפיזיות, אלא שהן ברמה אחרת וגבוהה יותר.

אילו היו בני-אדם מכונות ותו לא, הם היו מגיבים ליקום החומרי באופן פחות או יותר אחיד. לא הייתה מתקיימת האינדיבידואליות, קל וחומר האישיות.

עובדת המנגנון המוחלט של פרדיס במרכז של יקום היקומים, בנוכחות הרצון הבלתי-מסויג של המקור והמרכז השני, מבטיחה בוודאות ולתמיד כי הדטרמיניזם איננו החוק הבלעדי של הקוסמוס. המטריאליזם מצוי שם, אך הוא איננו בלעדי; המכניזם מצוי שם; אך הוא איננו בלתי-מסויג; הדטרמיניזם מצוי שם, אך אינו מצוי שם לבדו.

יקום החומר הסופי היה הופך לבסוף לאחיד ולדטרמיניסטי, אלמלא נוכחותם המשולבת של הדעת ושל הרוח. השפעתה של הדעת הקוסמית ממשיכה כל העת להחדיר ספונטאניות אפילו לעולמות החומר.

החופש או היוזמה, אשר מצויים בכל עולם ועולם בקיום, עומדים ביחס ישר לשיעור ההשפעה הרוחנית ולשליטתה של הדעת הקוסמית; במילים אחרות, בהתנסות האנושית, הם עומדים ביחס ישר לשיעור של העשייה בפועל את "רצון האב". ולפיכך, התחלת החיפוש שלכם אחר האל, מהווה את ההוכחה הניצחת לכך שאלוהים מצא אתכם זה מכבר.

חיפוש כן אחר הטוב, היופי, והאמת מוביל למציאת האל. וכל תגלית מדעית מדגימה את קיומם הן של החופש והן של האחדות ביקום. המגלה רוצה להיות חופשי לגלות. הדבר המתגלה הינו אמיתי ונדמה כאחד, שאלמלא כן הוא לא היה יכול להיוודע כדבר.

7. פגיעותה של החומרנות

כמה מטופש מצד האדם בעל הדעת החומרנית להרשות לתיאוריות פגיעות מעין אלה, כדוגמת היקום המכניסטי, לשלול ממנו את המשאבים הרוחניים העצומים של ההתנסות האישית בדת של אמת. העובדות אף-פעם אינן מתווכחות עם אמונה רוחנית אמיתית; התיאוריות עשויות לעשות כן. מוטב למדע להקדיש את עצמו לחיסולן של האמונות הטפלות, מאשר לנסות ולמוטט את האמונה הדתית – את האמונה האנושית במציאויות הרוח ובערכי אלוה.

ראוי למדע לתרום לאדם באופן חומרי את מה שתורמת לו הדת מבחינה רוחנית; להרחיב את אופקיו בחיים ולהעצים את אישיותו. מדע של אמת לא ייכנס לוויכוח עם הדת. "השיטה המדעית" איננה אלא אמת מידה אינטלקטואלית למדידת הרפתקאות החומר וההישגים הפיזיים. ואולם, מכיוון שהוא חומרי ואינטלקטואלי בלבד, לחלוטין אין לו יכולת להעריך את מציאויות הרוח ואת ההתנסויות הדתיות.

חוסר העקביות של המכניסט המודרני הוא זה: אילו היה היקום אך ורק יקום של חומר, ואילו היה האדם אך ורק מכונה, אזי אדם שכזה לא היה יכול כלל להכיר את עצמו כמכונה שכזו, ובאותה המידה, אדם-מכונה זה היה בלתי-מודע לחלוטין לעובדת קיומו של יקום חומרי מעין זה. הייאוש החומרני של המדע המכניסטי לא הצליח להכיר בעובדת קיומה של דעת אשר בה-שוכנת-רוח של אותו המדען אשר תובנתו העל-חומרית היא המנסחת את המושגים השגויים והלוקים בסתירה-פנימית על אודות יקום מטריאליסטי.

ערכי פרדיס נצחיים ואינסופיים של אמת, יופי וטוב, מתחבאים בתוככי עובדות התופעות של יקומי הזמן והמרחב. ואולם, נדרש מבט של אמונה של אדם אשר נולד מן הרוח בכדי לגלות ולהבחין בערכים הרוחניים הללו.

המציאויות וערכי ההתקדמות הרוחנית אינן "השלכה פסיכולוגית" – הם אינם רק חלום מופלא בהקיץ של הדעת החומרית. דברים מעין אלה הינם תחזיותיו הרוחניות של המכוון השוכן, רוח האלוהים אשר חיה בדעת האדם. ואל תניחו להתעסקויות שלכם בהצעות הקטנות שלכם אל מה שמצאתם על "היחסיות", להפריע למושגים על אודות נצחיותו של האל ואינסופיותו. וככל שתבקשו וככל שתידרשו חברתית לביטוי-עצמי, אל נא תשגו ותתעלמו מן הצורך לאפשר את ביטוי-המכוון, הביטוי של העצמי האמיתי והטוב יותר שלכם.

אילו היה זה אך יקום חומרי, האדם החומרי לא היה מצליח אף-פעם לגבש מושג על אודות טיבו המכניסטי של קיום חומרי לגמרי שכזה. כשלעצמו, המושג המכניסטי על אודות היקום הינו תופעת דעת בלתי-חומרית, ומקור הדעת כולה ממקור בלתי-חומרי, גם אם נדמה כי הדעת מותנית לחלוטין בחומר ונשלטת לגמרי באופן מכניסטי.

המנגנון המנטאלי המפותח-חלקית של בן התמותה אינו ניחן ביתר עקביות וביתר חוכמה. לעיתים קרובות הרמייה של האדם גוברת על ההיגיון שלו וחומקת מן הלוגיקה שלו.

הפסימיזם של האדם המטריאליסטי הפסימי ביותר הוא כשלעצמו הוכחה מספקת לכך שהיקום של הפסימיסט איננו לגמרי חומרי. הן האופטימיזם והן הפסימיזם הינם תגובות מושגיות בדעת אשר מודעת לערכים כמו גם לעובדות. אילו היה היקום מה שהמטריאליסט חושב שהוא, האדם,

מסמך 195

שהיה כמכונה אנושית, היה נעדר כל יכולת להכיר בעובדה הזו באופן מודע. אילו לדעת אשר נולדה-מן-הרוח לא הייתה מודעות למושג של ערכים, האדם כלל לא יכול היה להכיר בעובדת המטריאליזם ביקום ובתופעות המכניסטיות של פעולת היקום. מכונה אחת לא יכולה להיות מודעת באשר לטיבה או לערכה של מכונה אחרת.

פילוסופיה מכניסטית על אודות החיים והיקום איננה יכולה להיות מדעית, זאת לפי שהמדע עוסק אך ורק בחומרים ובעובדות. שומה על הפילוסופיה להיות על-מדעית. אף-על-פי שהאדם אכן הינו עובדה חומרית בטבע, חיינו הינם תופעה המתעלה מעל לרמות החומר בטבע, זאת לפי שהם מפגינים את איכויות השליטה של הדעת ואת איכויות היצירתיות של הרוח.

מאמציו הכנים של האדם להפוך למכניסט מייצגים את התופעה הטראגית של המאמץ חסר-התוחלת להתאבד אינטלקטואלית ומוסרית. ואולם, האדם אינו יכול לעשות זאת.

אילו היה היקום חומרי בלבד, ואילו היה האדם מכונה גרידא, לא היה קיים המדע אשר הודות לו יאזור המדען עוז ויציע כהשערה את המכניסטיות של היקום. מכונות אינן יכולות למדוד, לסווג, או להעריך את עצמן. אך ורק ישות בעלת מעמד נעלה-על-המכונה תוכל לבצע פעולה מדעית מעין זו.

אילו המציאות ביקום הייתה רק של מכונה כבירה אחת, אזי על-מנת להכיר בעובדה הזו ולהיות מודע לתובנה שבהערכה מעין זו, היה חייב האדם להימצא מחוץ ליקום ולהיות נפרד ממנו.

אילו היה האדם מכונה בלבד, כיצד היה מצליח האדם הזה להאמין בכך שהוא רק מכונה, או לטעון כי הוא יודע זאת? מכונה גרידא לעולם לא תתאפיין ביכולת להעריך את עצמה באופן המודע לעצמו. המכניסט המודע לעצמו והמכריז על עצמו ככזה, הינו המענה הטוב ביותר למכניזם. אילו היה המטריאליזם עובדה, לא היה יכול להתקיים מכניסט מודע לעצמו. ואף נכון הדבר שלפני שאדם יכול לפעול באופן בלתי-מוסרי, עליו להיות קודם אדם מוסרי.

הטענה עצמה על המטריאליזם מרמזת על התודעה העל-חומרית של הדעת אשר מתיימרת לטעון לדוגמה שכזו. מכניזם עשוי להידרדר, אך לעולם הוא אינו יכול להתקדם. מכונות אינן חושבות, יוצרות, חולמות, שואפות, מחזיקות באידיאלים, רעבות לאמת, או צמאות לצדיקות. הן אינן מניעות את חייהן באמצעות התשוקה לשרת מכונות אחרות, או הבחירה, כתכלית של התקדמות נצחית, במשימה הנשגבת של מציאת האל והשאיפה להידמות לו. מכונות אף-פעם אינן אינטלקטואליות, רגשניות, אסתטיות, אתיות, מוסריות או רוחניות.

האמנות מוכיחה כי האדם אינו מכניסטי, אך היא איננה מוכיחה כי הוא הינו אלמותי מבחינה רוחנית. האמנות הינה התווך המורונטי של בני התמותה, השדה המתווך שבין האדם, כאדם חומרי, לאדם, כאדם רוחני. השירה הינה ניסיון לחמוק ממצויאיות החומר אל ערכי הרוח.

בציוויליזציה גבוהה נמצא כי האמנות הופכת את המדע לאנושי, ואילו הדת האמיתית – התובנות על אודות מציאויות רוחניות ונצחיות – הופכת את האמנות לרוחנית. האמנות מייצגת את האופן שבו מעריך האדם את המציאות בזמן-מרחב. הדת הינה אימוץ של ערכים קוסמיים, והיא מצביעה על התקדמות נצחית בדמות הרקעה והתרחבות רוחנית. האמנות של הזמן מסוכנת אך ורק כאשר היא הופכת עיוורת באשר לאמות המידה הרוחניות של התבניות האלוהיות, אשר הנצח משקף כמציאות הצללים של הזמן. אמנות אמיתית הינה התפעול היעיל של הדברים החומריים של החיים; הדת הינה ההתמרה הנאצלת של עובדות החומר של החיים, והיא אף-פעם איננה חדלה מההערכה הרוחנית שלה את האמנות.

מסמך 195

כמה טיפשי להתיימר ולטעון שאוטומט יכול להגות פילוסופיה של אוטומטיות, וכמה מגוחכת ההנחה שהוא מתיימר לגבש מושג שכזה על אחיו, האוטומטים האחרים!

כל פרשנות מדעית באשר ליקום החומרי הינה חסרת-ערך, אלא אם כן היא מכירה במדען. שום הערכה של האמנות איננה אותנטית, אלא אם כן היא מכירה בערכו של האמן. שום הערכה של אמות המוסר איננה כדאית, אלא אם כן היא כוללת את האדם המוסרי. שום הכרה בפילוסופיה איננה בונה אם היא מתעלמת מן הפילוסוף, והדת איננה יכולה להתקיים ללא התנסותו האמיתית של האדם הדתי, אשר באמצעות התנסות זו ממש הוא מבקש למצוא את האל ולדעת אותו. בדומה לכך, יקום היקומים הינו חסר-משמעות בנפרד מן "האני הוא", האל האינסופי אשר ברא אותו ואשר מנהל אותו ברציפות.

המכניסטים – הומניסטים – נוטים להיסחף בזרמי החומר. האידיאליסטים והאנשים הרוחניים מעזים להשתמש במשוויהם בחוכמה ובכוח על-מנת לסגל את זרמי האנרגיה אשר נדמים כזורמים באופן חומרי לגמרי.

המדע חי על פי המתמטיקה של הדעת; המוזיקה מבטאת את קצב הרגשות. הדת הינה הקצב הרוחני של הנשמה, קצב המצוי בהרמוניה בזמן-מרחב עם תווי המנגינה הגבוהה יותר, הנצחית, של האינסופיות. ההתנסות הדתית אכן מהווה דבר-מה על-מתמטי בחיי האדם.

בשפה, האלף-בית מייצג את המנגנון המטריאליסטי, בעוד שהמילים מבטאות את המשמעות של אלפי מחשבות, רעיונות כבירים ואידיאלים נאצלים – באשר לאהבה ולשנאה, לפחדנות ולאומץ – ומייצגות את פעולות הדעת בטווח אשר מגדירים חוקי החומר וחוקי הרוח, תחת הכוונת רצון האישיות, ותחת הגבלת התנאים האינהרנטיים למצב.

היקום איננו כמו החוקים, המנגנונים וביטויי האחדות אשר מגלה המדען, ושאותם הוא מחשיב כמדע, אלא דווקא כמו המדען הסקרן, החושב, הבוחר, היצירתי, המשלב והבוחר, אשר צופה בתופעות היקום ומסווג את העובדות המתמטיות המהוות חלק אינהרנטי מן ההיבט החומרי של הבריאה. היקום אף איננו כמו האמנות של האומן, אלא דווקא כמו האמן המתאווה, החולם, השואף והמתקדם, אשר מבקש להתעלות מעל לעולם דברי החומר במאמץ להשיג מטרה רוחנית.

המדען, ולא המדע, הוא זה אשר מבחין במציאות של יקום מתפתח ומתקדם של אנרגיה וחומר. האמן, ולא האמנות, הוא זה המעיד על קיומו של העולם המורונטי המצוי בתווך שבין הקיום החומרי והחירות הרוחנית. האדם הדתי, ולא הדת, הוא זה אשר מוכיח את קיומן של מציאויות הרוח ושל הערכים האלוהיים אשר ניתן לפגוש בהתקדמות הנצח.

8. הטוטליטריאניזם החילוני

ואולם, אפילו לאחר שהמטריאליזם והמכניזם חוסלו פחות-או-יותר, השפעתה ההרסנית של החילוניות במאה העשרים היא אשר עדיין מאפילה על ההתנסות הרוחנית של מיליוני נשמות אשר אינן חושדות בכך כלל.

החילוניות המודרנית קודמה בידי שתי השפעות כלל עולמיות. אביה של החילוניות היה הגישה צרת-המוחין ונטולת האל של מה שמכונה המדע – המדע האתאיסטי – במהלך המאה התשע-עשרה והמאה העשרים. אם החילוניות המודרנית הייתה הכנסייה הנוצרית הטוטליטרית של ימי הביניים. החילוניות נולדה כמחאה הולכת וגוברת כנגד שליטתה המוחלטת-כמעט של הכנסייה הנוצרית הממוסדת בציוויליזציה המערבית.

בזמן ההתגלות הנוכחית, האקלים האינטלקטואלי והפילוסופי השורר באמריקה, כמו גם באירופה, הינו בהחלט חילוני במובחן – הומניסטי. במשך שלוש-מאות שנה הפכה המחשבה המערבית ליותר ויותר חילונית. השפעת הדת הפכה שולית יותר ויותר, במידה נרחבת כמנהג טקסי. מרבית תושבי הציוויליזציה המערבית אשר מעידים על עצמם כנוצרים, הינם בפועל, שלא מדעת, חילונים.

על-מנת לשחרר את המחשבה ואת החיים של עמי המערב מן האחיזה המנוונת של השפעה ממסדית דתית טוטליטרית, נדרש כוח כביר, נדרשה השפעה עצומה. החילוניות אכן שברה את האחיזה של שליטת הכנסייה, וכעת בתורה היא מאיימת לכונן שליטה חדשה ונטולת-אָל בלבבות ובדעת בני האדם המודרניים. המדינה הפוליטית הרודנית והדיקטטורית הינה צאצא ישיר של המטריאליזם המדעי ושל החילוניות הפילוסופית. מיד לאחר שהחילוניות שחררה את האדם משליטתה של הכנסייה הממסדית, היא מוכרת אותו כעבד לידי המדינה הטוטליטרית. החילוניות משחררת את האדם מן השעבוד לממסד הדתי, אך ורק בכדי לבגוד בו ולמסרו לידי השעבוד של הרודנות הפוליטית והכלכלית.

המטריאליזם מכחיש את אלוהים, החילוניות פשוט מתעלמת ממנו; לפחות כך היא נהגה לעשות בהתחלה. לאחרונה סיגלה לעצמה החילוניות גישה מיליטנטית יותר, והחלה להתיימר לתפוש את המקום של אותה דת אשר בעבר היא התנגדה לשעבוד הטוטליטרי שלה. החילוניות במאה העשרים נוטה לטעון כי האדם איננו זקוק לאלוהים. אך הוזהרו! הפילוסופיה נטולת-האל הזו של החברה האנושית תוביל רק לחוסר-שקט, לאיבה, לאומללות, למלחמות ולאסונות כלל עולמיים.

החילוניות אף-פעם לא תוכל להביא לאנושות שלווה. דבר לא יוכל לתפוש את מקומו של האל בחברה האנושית. אך שימו לב היטב! אל תמהרו לוותר על התועלות ועל הרווחים של המהפכה החילונית ושל השחרור מהטוטליטריאניזם של הממסד הדתי. כתוצאה מן המהפכה החילונית, נהנית היום הציוויליזציה המערבית מחירויות ומסיפוקים רבים. השגיה הגדולה של החילוניות הייתה זו: לאחר שהיא התקוממה כנגד שליטתה המוחלטת-כמעט של הסמכות הדתית בחיים, ולאחר שהיא השיגה את השחרור מרודנות הממסד הדתי, החילונים המשיכו וכוננו התקוממות כנגד אלוהים עצמו, לעיתים בסתר ולעיתים בגלוי.

אתם חבים למהפכה החילונית את היצירתיות המדהימה של התעשייה האמריקנית, ואת הקדמה החומרית חסרת התקדים של הציוויליזציה המערבית. ולפי שהמהפכה החילונית הלכה רחוק מדי ואיבדה את הקשר אל אלוהים ואל דת אמיתית, קיבלתם גם את התוצאות הבלתי-רצויות בדמות מלחמות עולם וחוסר-יציבות בינלאומית.

אין הכרח להקריב את האמונה באלוהים על-מנת ליהנות מברכותיה של המהפכה החילונית המודרנית: סובלנות, שירותי חברה, ממשל דמוקרטי וחירות-פרט. החילוניים לא היו חייבים להילחם עם הדת האמיתית בכדי לקדם את המדע ובכדי לפתח את החינוך.

ואולם החילוניות היא איננה ההורה היחידי של כל היתרונות אשר התקבלו לאחרונה בחיים. לתועלות אשר התקבלו במאה העשרים תרמו לא רק המדע והחילוניות, אלא גם פעולתם הרוחנית של חייו ותורתו של ישוע מנצרת, אשר אינם מוכרים ואשר לא זכו להכרה.

ללא אלוהים, ללא הדת, לעולם לא תוכל החילוניות המדעית לתאם בין כוחותיה, להביא לידי הרמוניה בין האינטרסים, הגזעים והכוחות הלאומניים המנוגדים זה לזה והנלחמים זה בזה. על אף הישגים חומריים אשר לא נודעו כמותם, החברה האנושית החילונית מתפוררת לאיטה. הכוח המאחד העיקרי אשר מתנגד להתפרקות הזו אשר מקורה ביריבות, הוא הלאומנות. והלאומנות הינה המחסום העיקרי בדרך לשלום עולמי.

מסמך 195

החולשה הטבועה בחילוניות טמונה בכך שהיא זונחת את האתיקה ואת הדת לטובת הפוליטיקה והכוח. פשוט לא תוכלו לכוון את אחוות האדם תוך התעלמות מאבהותו של האל, או מתוך שלילתה.

אופטימיזם חברתי ופוליטי חילוני הינו אשליה. ללא אלוהים, לא החירות ולא החופש, לא הקניין ולא העושר, יובילו לשלום.

החילון המוחלט של המדע, החינוך, התעשייה והחברה, יכול להוביל רק לאסון. במהלך השליש הראשון של המאה העשרים הרגו תושבי אורנטיה יותר בני אדם מאשר כל אלה אשר נהרגו במהלך התקופה הנוצרית עד לאותו הזמן. זוהי רק תחילת קציר אסון החומרנות והחילוניות; הרס איום עוד יותר עתיד לבוא.

9. הבעיה של הנצרות

אל נא תתעלמו מערכה של המורשת הרוחנית שלכם, מנהר האמת אשר זורם במורד המאות בשנים, ואפילו עד לזמנים הצחיחים של עידן החומרנות והחילוניות. בכל מאמצים הראויים להיפטר מן האמונות הטפלות של עידני העבר, וודאו כי אתם נותרים נאמנים לאמת הנצחית. אך התאזרו בסבלנות! כאשר תסתיים ההתקוממות הנוכחית של האמונות הטפלות, ייוותרו לעמוד בזהרן אמיתות בשורת ישוע, והן יאירו דרך חדשה טובה יותר.

ואולם, הנצרות הפגאנית זקוקה למגע חדש עם תורתו המקורית של ישוע; היא משתוקקת להתבוננות חדשה בחייו הארציים של המאסטר. התגלות חדשה ומלאה יותר של הדת של ישוע נועדה לכבוש את אימפריית החילוניות המטריאליסטית ולמוטט את אחיזת הנטורליזם המכניסטי בעולם. אורנטיה ניצבת כעת על סף אחת מתקופות ההתאמה החברתית מחדש, ההאצה המוסרית וההארה הרוחנית, המדהימות והמרתקות ביותר.

אף-על-פי שתורתו של ישוע שונתה במידה רבה, היא שרדה את כתות המסתורין אשר נולדו בסמוך להולדתה שלה, את הבורות ואת האמונות הטפלות של ימי הביניים, וממש כעת היא מנצחת לאיטה את המטריאליזם, המכניזם, והחילוניות של המאה העשרים. ותקופות כאלה של מבחנים כבירים ושל סכנת מפלה תמיד מסמלים תקופה של התגלות גדולה.

הדת אכן נזקקת למנהיגים חדשים, גברים ונשים רוחניים אשר יעזו להסתמך אך ורק על ישוע ועל תורתו אשר אין ישווה לה. אם הנצרות תתמיד להתעלם ממשימתה הרוחנית, ואם היא תמשיך להתעסק בבעיות חברתיות וחומריות, התקומה הרוחנית תהיה חייבת להמתין לבואם של מורים חדשים אלה של דת ישוע, אשר יעסקו באופן בלעדי בהתחדשותם הרוחנית של בני האדם. והנשמות האלה, אשר נולדו-מן-הרוח, ימהרו לספק את המנהיגות ואת ההשראה הנחוצים לשם ארגון-מחדש של העולם בהיבטים החברתיים, המוסריים, הכלכליים והפוליטיים.

העידן המודרני יסרב לקבל דת אשר אינה עולה בקנה אחד עם העובדות, ואשר אינה מצויה בהרמוניה עם המושגים הגבוהים ביותר שלו ביחס לאמת, ליופי ולטוב. הגיעה העת לגלות מחדש את יסודותיה האמיתיים והמקוריים של הנצרות בת ימינו, הנצרות המעוותת אשר התפשרה – את חייו ואת תורתו האמיתיים של ישוע.

האדם הפרימיטיבי חי חיי שעבוד של אמונה טפלה בשל הפחד הדתי. האדם המודרני, המתורבת, נמלא אימה מן המחשבה כי ישתלטו עליו אמונות דתיות חזקות. האדם החושב תמיד חשש מהאחיה של הדת בו. כאשר דת חזקה ומרגשת מאיימת לשלוט בו, הוא לעולם מנסה להסביר אותה, להפוך אותה למסורת ולמסד אותה מתוך תקווה לשלוט בה. וכך, אפילו דת של התגלות

הופכת למעשה ידי אדם, תחת שליטת האדם. גברים ונשים מודרניים נבונים מתחמקים מן הדת של ישוע בשל חששם ממה שהיא תעשה להם – ואיתם. כל החששות הללו אכן מבוססים. הדת של ישוע אכן משתלטת על מאמיניה ומתמירה אותם, אכן היא תובעת מן האדם להקדיש את חייו לחיפוש אחר ידיעת רצונו של האב שבשמים ודורשת כי אנרגיות החיים יוקדשו לשירות זולתני של אחוות האדם.

גברים ונשים אנוכיים פשוט לא ישלמו מחיר שכזה, אפילו לא עבור האוצרות הרוחניים הגדולים ביותר אשר אי-פעם הוצעו לאדם. אך ורק לאחר שאדם התיימש דיו מן האכזבות המצערות הנלוות למרדף המטופש והמטעה של האנוכיות, ורק לאחר שהוא גילה את עקרותה של הדת הממסדית, הוא יהיה מוכן לפנות בלב שלם לבשורת המלכות, לדת של ישוע מנצרת.

העולם נזקק ליותר דת מיד ראשונה. אפילו הנצרות – הדת הטובה ביותר של המאה העשרים – אינה רק דת על אודות ישוע, אלא גם דת אשר נחוות בעיקר מיד שנייה. בני האדם מקבלים את כלל הדת שלהם ממורי הדת המוסמכים שלהם. איזו התעוררות היה חווה העולם אילו רק יכול היה לראות את ישוע באופן שבו הוא חי באמת על-פני האדמה ולדעת – מיד ראשונה – את תורתו נותנת החיים! מילים אשר מתארות דברים יפים לא תוכלנה לרגש כמו המראה עצמו, ומילות אמונה לא תוכלנה לעורר השראה בלב נשמת האדם כמו החוויה של ידיעת נוכחות האל. ואולם, האמונה המייחלת-תמיד תשמור את דלת התקווה של נשמת האדם פתוחה לשם כניסתן של מציאויות הרוח הנצחיות של ערכי אלוה של העולמות המצויים מעבר.

הנצרות העזה להנמיך את האידיאלים שלה נוכח האתגרים אשר הציבו בפניה תאוות הבצע, שיגעון המלחמה והתשוקה האנושית לכוח; ואולם, הדת של ישוע ממשיכה לקרוא את קריאתה הרוחנית הטרנסצנדנטית והטהורה, היא ממשיכה לקרוא למיטב שבאדם להתעלות מעל לכל הסממנים הללו של מורשתו החייתית, ולהעפיל, מתוך חסד, אל רמות המוסר של הייעוד האנושי האמיתי.

על הנצרות מאיים מוות איטי הנובע מן הרשמיות, מארגון-יתר, מן השכלתנות, וכן מנטיות בלתי-רוחניות אחרות. הכנסייה הנוצרית המודרנית איננה אותה אחוות מאמינים דינאמית אשר עליה הטיל ישוע את משימת ההתמרה הרוחנית הרציפה של כלל דורותיה העוקבים של האנושות.

מה שמכונה נצרות, הפך להיות תנועה חברתית ותרבותית, בנוסף להיותה אמונה ונוהג דתיים. הערוץ של הנצרות המודרנית מנקז הרבה ביצות פגאניות ושטחי סבך ברבריים; קווי פרשת מים תרבותיים נושנים רבים מתנקזים כיום לערוץ התרבותי הזה, בנוסף לרמות הגליל אשר היו אמורות להיות המקור הבלעדי שלו.

10. העתיד

הנצרות אכן עשתה שירות כביר עבור עולם, ואולם מה שנדרש כעת יותר מכל הוא ישוע. העולם צריך לראות את ישוע חי שוב על-פני האדמה בדמות החוויה של בני-תמותה אשר נולדו-מן-הרוח ואשר מיטיבים לגלות את המאסטר לכל בני האדם. חסר-תוחלת לדבר על תחיית הנצרות הפרימיטיבית; אתם חייבים להתקדם מן המקום שבו אתם נמצאים. התרבות המודרנית חייבת לעבור הטבלה רוחנית באמצעות התגלות חדשה של חיי ישוע, והיא חייבת לקבל הארה מהבנה חדשה של בשורת הגאולה הנצחית שלו. וכאשר ישוע יתעלה כך, הוא ימשוך אליו את כל בני האדם. תלמידי ישוע חייבים להיות יותר מאשר כובשים, הם חייבים להיות אפילו מקורות שופעים של השראה ושל חיים מתקדמים עבור האנושות כולה. הדת איננה אלא הומניזם נאצל, עד אשר היא הופכת לאלוהית בשעה שמגלים את מציאות נוכחות האל בחוויה האישית.

מסמך 195

היופי והנשגבות, האנושיות והאלוהיות, הפשטות והייחודיות, של חיי ישוע על-פני האדמה מתארים תמונה מרשימה ומושכת של גאולת האדם ושל גילוי האל, ולפיכך ראוי לתיאולוגים ולפילוסופים של כל הזמנים להימנע מלהעז ולגבש אמונות, או ליצור מערכות תיאולוגיות, של שעבוד רוחני מתוך מתת טרנסצנדנטלי של אלוהים אשר לבש דמות אדם. בישוע מתגלמת העובדה לפיה היקום ייצר אדם בן-תמותה, אשר בו ניצחה רוח האהבה את מגבלות החומר של הזמן, ואשר התעלה על העובדה כי מקורו הינו פיזי.

זכרו תמיד – האל והאדם זקוקים זה לזה. שניהם גם נדרשים הדדית בכדי להגשים לבסוף את מלוא חוויית האישיות הנצחית בייעוד האלוהי של הסופיות ביקום.

”מלכות האלוהים אשר בתוכם” הינה ככל הנראה ההכרזה המעמיקה ביותר של ישוע, זאת לצד ההכרזה כי אביו הינו רוח חיה ואוהבת.

ברכישת נשמות עבור המאסטר, לא הקילומטר הראשון של ההכרח, החובה, או הנוהג, הוא זה אשר יתמיר את האדם ואת עולמו, אלא דווקא הקילומטר השני, אשר מעיד על הישועי המשרת בחופשיות ואשר מפגין מסירות של אהבת-חירות כאשר הוא מושיט את ידו בכדי לאחוז באחיו באהבה, ועל-מנת לסחוף אותו תחת הנחייתו הרוחנית אל עבר התכלית האלוהית והגבוהה יותר של הקיום האנושי. גם כעת הנצרות צועדת ברצון את הקילומטר הראשון, ואולם האנושות קמלה ומדשדשת בחשיכה מוסרית מפאת מיעוט הצועדים בקילומטר השני – כל-כך מעט מחסידיו המוצהרים של ישוע אשר באמת חיים ואוהבים כפי שהוא לימד את תלמידיו לחיות, לאהוב ולשרת.

הקריאה לצאת אל ההרפתקה של בניית חברה אנושית חדשה ומותמרת תוך לידתה מחדש ברוח של אחוות המלכות, צריכה לרגש את כל המאמינים בו, יותר מאשר כל מה שריגש בני-אדם מאז הימים שבהם הם צעדו לצדו על-פני הארץ כאחיו לגוף.

שום מערכת חברתית, או משטר פוליטי, אשר מכחישים את קיומו של אלוהים, לא יוכלו לתרום באופן בונה ומתמשך לשם התקדמות הציוויליזציה האנושית. ואולם הנצרות, כפי שהיא מחולקת ומחולנת כיום, מציגה את המכשול האחד הגדול ביותר לשם המשך התקדמותה; ודבר זה נכון במיוחד במזרח.

אף-פעם הממסד הדתי לא יהיה תואם לאותה אמונה חיה, רוח צומחת והתנסות מיד ראשונה של חבריו-לאמונה של ישוע באחוות האדם של החברות הרוחניות במלכות השמים. הרצון, הראוי לשבח, לשמר את המסורות של הישגי העבר מוביל לעיתים קרובות להגנה על מערכות סגידה אשר אבד עליהן הכלח. הרצון, מתוך כוונה טובה, לקדם מערכות חשיבה נוספות, מונע בפועל קידום שיטות ואמצעים חדשים אשר תכליתם לספק את כמיהותיו הרוחניות של האדם המודרני אשר דעתו מתרחבת ומתקדמת. בדומה לכך, הכנסיות הנוצריות של המאה העשרים מהוות מכשול גדול, אך לגמרי בלתי-מודע, לשם התקדמותה המידית של הבשורה האמיתית – תורתו של ישוע מנצרת.

אנשים כנים רבים, אשר היו שמחים להביע את נאמנותם למשיח של הבשורה, מתקשים מאוד לתמוך בהתלהבות בכנסייה המציגה כה מעט מן הרוח המצויה בחייו ובתורתו, כנסייה שבטעות לימדו אותם כי הוא ייסד אותה. ישוע לא ייסד את מה שמכונה הכנסייה הנוצרית, אך ככל שהדבר תאם את אופיו, הוא אכן טיפל אותה כגוף המיטיב יותר מכל להציג את עבודתו על-פני האדמה.

אילו הייתה הכנסייה הנוצרית רק מעזה לדבוק בתכניתו של המאסטר, אלפי צעירים אדישים-לכאורה היו אצים להירשם למפעל רוחני שכזה, והם לא היו מהססים ללכת עד סופה של ההרפתקה הכבירה הזו.

הנצרות עומדת ברצינות בפני כיליון, כפי שגורסת אחת מסיסמאותיה: "ואם נחלקה ממלכה על עֶצְמָה, לא תוכל לעמד הממלכה ההיא." קשה לראות את העולם הלא-נוצרי מתקפל בפני העולם הנוצרי המשוסע. ישוע החי הינו התקווה היחידה לאיחוד אפשרי של העולם הנוצרי. הכנסייה האמיתית – האחוה של ישוע – הינה בלתי-ניתנת-לחלוקה, היא הינה רוחנית ומתאפיינת באחדות ולא דווקא באמידות. האחדות הינה סימן ההיכר של העולם הפיזי, המכניסטי מטבעו. האחדות הרוחנית הינה פרי האיחוד עם ישוע החי. הכנסייה הנראית לעין חייבת להסכים להפסיק להפריע להתקדמות אחוות מלכות האלוהים הרוחנית הבלתי-נראית. ואחוה זו עתידה להפוך לאורגניזם חי, זאת בניגוד לארגון חברתי ממוסד. ייתכן שהיא תשתמש בארגונים חברתיים, אך אסור לאלה להחליף אותה.

ואולם, אל לכם לתעב אפילו את הנצרות של המאה העשרים. היא הינה תוצר השילוב של גאונות המוסרית של אנשים יודעי-אל בני גזעים רבים ובני עידנים רבים, ואכן היא היוותה את אחד הכוחות החזקים ביותר אשר הניעו לטוב על-פני כדור הארץ, ועל-כן אל לאיש לזלזל בה, זאת למרות הפגמים הטבועים בה ולמרות הפגמים אשר התפתחו בה. הנצרות עדיין מסוגלת לגרום לאנשים חושבים להרגיש רגשות מוסריים חזקים.

ואולם, אין כל הצדקה למעורבות הכנסייה במסחר ובפוליטיקה; קשרי חולין אלה מהווים בגידה בעליל במאסטר. אוהבי האמת האמיתיים לא ימהרו לשכוח כיצד לעתים קרובות העזה הכנסייה הממסדית רבת העוצמה להחניק אמונה אשר זה עתה נולדה, ולרדוף אנשים אשר דבקו באמת אך ורק משום שהופיעו בתלבושת בלתי-שגרתית.

אכן נכון הדבר כי כנסייה מעין זו לא הייתה שורדת אילולא היו בעולם בני-אדם המעדיפים סגנון סגידה שכזה. נשמות רוחניות עצלות רבות משתוקקות לדת נושנה וסמכותית של מסורות וטקסים קדושים. ההתפתחות האנושית והקדמה הרוחנית עדיין אינן מאפשרות לכל בני האדם להיפטר מן הסמכות הדתית. ואחוות המלכות הבלתי-נראית, בהחלט יכולה לכלול קבוצות המשתייכות למחלקות ולמזגים שונים, אם רק אלה יהיו מוכנים באמת להיות לבני אֵל מונחים-מן-הרוח. ואולם, אין באחוות ישוע מקום ליריבות בין פלגים, למרירות קבוצתית ולטענה לעליונות מוסרית או לרוחניות חפה משגיאות.

אף-על-פי שהקבוצות השונות של הנוצרים עשויות לשרת את מגוון הטיפוסים השונים של מאמינים בפוטנציה בקרב עמי המערב, כאשר עולם הנצרות מנסה להביא אל עמי המזרח את בשורתו של ישוע, חלוקה שכזו בתוכו מתבררת כחולשה גדולה. בני הגזעים הללו עדיין אינם מבינים כי קיימת דת של ישוע אשר הינה נפרדת, ורחוקה במידת-מה, מן הנצרות אשר הפכה להיות יותר דת על אודות ישוע.

תקוותה הגדולה של אורנטיה טמונה באפשרות להתגלות חדשה של ישוע, יחד עם הצגה חדשה ונרחבת יותר של מסר הגאולה שלו, אשר תאחדנה בשירות אוהב את כלל הקבוצות הרבות אשר מכריזות על עצמן כממשיכות דרכו כיום.

החינוך החילוני אפילו יכול לסייע לתחייה הרוחנית הגדולה הזו, אם הוא יקדיש יותר תשומת-לב להוראת הצעירים וילמד אותם כיצד לתכנן את החיים וכיצד להתקדם ברכישת אופי. תכליתו של כל חינוך אמורה להיות טיפוח תכליתם העילאית של החיים, פיתוחה של אישיות מלכותית ומאוזנת היטב. קיים צורך גדול ללמד משמעת מוסרית אשר תתפוס את מקומם של כל-כך הרבה סיפוקים עצמיים. על בסיס שכזה תוכל הדת לתרום את התמרץ הרוחני שלה, ובכך להאדיר ולהעשיר את חיי האדם בן התמותה, אפילו עד לביטחון ולהעצמה של חיי הנצח.

הנצרות הינה דת שלא בזמנה, ולפיכך היא חייבת לפעול בהילוך נמוך. היא נדרשת לחכות עם מפגנים רוחניים של ההילוך הגבוה עד להתגלות החדשה ולתקופה שבה דת ישוע תהיה עוד יותר מקובלת ברחבי העולם. ואולם, הנצרות הינה דת חזקה. ראו כיצד תלמידיו הפשוטים של נגר אשר נצלב הניעו תורה אשר כבשה את האימפריה הרומית תוך שלוש-מאות שנה, ואז גם כבשה את הברברים שמוטטו את רומא. אותה נצרות היא שכבשה – ספגה אל תוכה ורוממה – את כל התיאולוגיה היהודית ואת הפילוסופיה היוונית. ואז, לאחר שהדת הנוצרית שקעה בתרדמת בת אלף שנה כתוצאה ממנת-יתר של מסתורין ופגאניות, היא החייתה את עצמה ולמעשה כבשה מחדש את כלל העולם המערבי. הנצרות כוללת בתוכה מספיק מתורתו של ישוע בכדי להיות אלמותית.

אילו יכלה הנצרות להחזיק יותר מתורתו של ישוע, היא הייתה יכולה לסייע לאדם המודרני הרבה יותר בפתרון בעיותיו החדשות ההולכות ונעשות סבוכות יותר ויותר.

הנצרות סובלת ממגבלה כבירה, זאת לפי שהיא הפכה להיות מזוהה ברחבי העולם כחלק מן המערכת החברתית, החיים התעשייתיים, ואמות המידה המוסריות של הציוויליזציה המערבית; וכך, נדמה כי הנצרות שגתה בתמיכתה בחברה אשר כורעת תחת עול האשמה הנובעת מהסכמה למדע נטול-אידיאליזם, לפוליטיקה נטולת-עקרונות, לעושר ללא עבודה, לעונג בלתי-מרוסן, לידע נטול-אופי, לעוצמה נטולת מצפון ולתעשייה נטולת-מוסר.

תקוותה של הנצרות המודרנית טמונה בכך שהיא תפסיק לקדם את המערכות החברתיות ואת המדיניות התעשייתיות של הציוויליזציה המערבית, ובה-בעת תקוד בענווה לפני הצלב שאליו היא מטיפה באומץ, ובכך היא תלמד מחדש מישוע מנצרת את האמיתות המוסריות הגדולות ביותר שאותן יוכל האדם לשמוע – הבשורה החיה על אודות אבהותו של האל ואחוות האדם.